

Notat

Dato: 22.10.2018
Arkivsak: 2018/15154-1
Saksbehandlar: kriiver

Til: Yrkesopplæringsnemnda, Opplæring og helse, Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Oppfølging av Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Innleiing

Fylkestinget i Hordaland vedtok «Regional plan for kompetanse og arbeidskraft» 4. oktober 2017 med tilhøyrande handlingsprogram. Det overordna målet med planen er å sikre balanse mellom tilbod og etterspurnad etter kompetanse og arbeidskraft i fylket. Planen har tre hovudmål:

- Arbeidslivet i Hordaland skal ha naudsynt kompetanse for å kunne møte framtidige omstillingsbehov
- Arbeidslivet skal ha tilgang til tilstrekkeleg og relevant arbeidskraft for å kunne oppretthalde drifta og ekspandere etter behov:
- Innbyggjarane i Hordaland skal ha tilstrekkeleg tilgang til profesjonell, offentleg og gratis karriererettleiing, med vekt på karrierelæring, i den livsfasen dei er i.

I planen står det at det målsettinga om betre samsvar mellom tilbod og etterspurnad etter arbeidskraft i fylket skal løysast i eit forpliktande samarbeid med relevante aktørar. Rådmannen har sidan fylkestingsvedtaket arbeidd med å få på plass eit slikt samarbeid. Parallelt med dette arbeidet har Hordaland fylkeskommune leia eit nasjonalt pilotprosjekt om utvikling av regional kompetansepolitikk på oppdrag av Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

I fortsetjinga blir det gjort greie for arbeidet med etablering av samarbeidsmodell og status for tiltaka i handlingsprogrammet.

1. Status for etablering av samarbeidsmodell

Planen legg visse føringar på korleis dette samarbeidet skal utformast. Mellom anna skal samarbeidsmodellen dekke dei viktigaste sektorane i fylket men også ta omsyn til geografiske skilnader. Planen seier vidare at modellen bør bygge vidare på allereie eksisterande samarbeidskonstellasjonar. Samarbeidsmodellen skal omfatte både dei som tilbyr og dei som etterspør kompetanse og arbeidskraft, dvs. utdanningsaktørane, næringslivet og kommunane, men også statlige regionale aktørar som har verkemidlar på feltet. I tillegg er det viktig å inkludere dei som jobbar med karriererettleiing. Samarbeidet skal vere gjensidig forpliktande og må byggjast på en til kvar tid mest mogleg oppdatert kunnskapsgrunnlag om kompetansebehovet i fylket.

I etterkant av fylkestingsvedtaket vart det satt ned ei ad-hoc referanse- og styringsgruppe som ga innspel til, og vedtok modellen for samarbeid på kompetansefeltet i Hordaland. Følgjande modell for samarbeid vart vedteke av styringsgruppa 12. januar 2018:

Kompetanseforum Hordaland

I Kompetanseforum Hordaland sit følgjande aktørar: Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet Norges Handelshøyskole, Hordaland fylkeskommune ved Opplæringsavdelinga og Regionalavdelinga, LO, NHO, Bergen kommune og Helse Vest. Alle institusjonane/organisasjonane i forumet er representert ved direktør/leiarnivå og har beslutningsmynde i sin organisasjon. Forumet vert leia av direktør for regional utvikling og direktør for opplæring i samarbeid. Kompetanseforum Hordaland hadde sitt konstituerande møte 20. mars 2018.

UiB og HVL har søkt i etterkant av dette møtet KD om å få leggje sine RSA (Råd for samarbeid med arbeidslivet) til Kompetanseforum Hordaland og departementet meiner at dette er ei hensiktsmessig organisering. Det er utarbeidd eit mandat for arbeidet i kompetanseforumet. Den viktigaste oppgåva til forumet er å sikre oppfølging av tiltaka i den regionale planen sitt handlingsprogram.

Lokale samarbeidsarenaer

Det er ein ambisjon og i størst mogleg grad basere arbeidet på allereie eksisterande samarbeidskonstellasjonar. I dei lokale samarbeidsarenaene ønsker man å legge ansvaret for arbeidet til ein aktør som allereie er aktive på feltet. Det skal også takast omsyn til geografiske skilnader Det vil seie at det ikkje nødvendigvis er den same aktøren som skal leie arbeidet i de ulike regionane i fylket. Dette er for å trekke vekslar på dei ressursane som finst lokalt og jobbe på en mest mogleg effektiv måte. Sentrale aktørar i dei lokale samarbeidsarenaene er mellom anna regionråd, lokale NAV-kontor, regionale karrieresenter og næringslag/foreiningar. Arbeidet med å organisere dei lokale samarbeida er i gang. Det er utarbeidd eit mandat for arbeidet i dei lokale samarbeidsarenaene.

Status – lokale samarbeidsarenaer:

- **Nordhordland:** Kompetanseforum NORD. Etablert mai 2018.
Leiar: Baste Tveito, Nordhordland Næringslag
- **Sunnhordland:** Under etablering. Medlemane er plukka ut.
- **Hardanger/Voss:** Under etablering. Medlemane er plukka ut.
Leiar: Jostein Eitrheim, Hardangerrådet IKS
- **Vest:** Under etablering.
- **Bergen:** Under etablering: Leiar: Michelle Green, Utdanning i Bergen

Kontaktpunkt i utvalde bransjar

Når det gjeld kontaktpunkt i dei utvalde bransjane, tek vi utgangspunkt i NCE/GCE-klynga på dei områda som har det. Hordaland fylkeskommune er i prosess med å skrive partnerskapsavtalar med NCE/GCE-klyngene. I denne avtalen vil samarbeid på kompetansefeltet vere eit eige punkt. For dei andre utvalde bransjane blir det halde eigne møte med moglege kontaktpunkt for å bli einige om ei god samarbeidsform. Dette arbeidet er i gang.

Førebels oversikt over kontaktpunkt – utvalde bransjar:

- **Design:** Design Arena
- **Reiseliv:** NCE Tourism
- **Media:** NCE Media
- **Finans:** Finance Innovation
- **Marin:** NCE Seafood Innovation
- **Energi:** GCE Subsea
- **Maritim:** NCE Maritime Clean Tech
- **Industri:** Industrikonsulenten på Osterøy
- **Bygg og anlegg:** Entreprenørforeningen Bygg og anlegg og Byggmesterforbundet Region Vest
- **Utdanning:** Fylkesmannen, Utdanningsdirektøren
- **Helse:** Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest
- **Landbruk:** Samarbeidsrådet for landbruksorganisasjonene

2. Status for handlingsprogram

KAPITTEL 4: Nye krav til kompetanse

Tiltak	Ansvar	Kommentar
4.1 Utvikle etter- og videreutdanningar		
4.1.1 Fremje ordningar for å identifisere kompetansebehov i arbeidslivet som grunnlag for utvikling av EVU og nye utdanningar	HFK, Universitet, høgskule	Nordhordland industrilag og Regionrådet i Nordhordland har fått tildelt midlar frå Hordaland fylkeskommune, HNH, for å kartlegge kompetansebehovet i næringslivet i regionen. Institutt for Geografi ved UiB skal gjennomføre kartlegginga. Prosjektet blei starta opp i mars 2018 og skal vere ferdig februar 2019. Kompetanseforum Hordaland har vedtatt å gjennomføre eit pilotprosjekt knytt til regional EVU
4.1.2 Samordne moglege finansieringsordningar for å sikre arbeidstakarar i små og mellomstore bedrifter relevant EVU	HFK, NAV	Ekspertutvalet for oppgåver til dei nye fylkeskommunane tilrår at ei rekkje tilskotsordningar knytt til kompetanseutvikling blir overførte til dei nye fylkeskommunane. Avventar utfallet av dette før tiltaket startar opp.
4.2 Tilrettelegge for auka deltaking i arbeidslivet		
4.2.1 Samordne relevante verkemidlar og støtteordningar med utdanningstilbod for dei som har falle ut av arbeidsmarknaden og dei som ikkje har fullført vidaregåande utdanning	HFK, NAV	Sjå førre pkt.
4.3 Kompetanse tilpassa eit samfunn i endring		
4.3.1 Leggje til rette for at entreprenørskap, innovasjon og ferdigheiter for framtidens arbeidsliv får større fokus i heile utdanningsløpet	HFK (vgs og fagskule)/ Universitet og høgskule	Ungt entreprenørskap og ungdomsbedrifter er etablerte tiltak som bidrar til dette. Det er behov for å leggje inn enda meir innsats på dette feltet og integrere det i utdanninga på alle nivå. Oppstart 2019.
4.3.2 Etablere pilotprosjekt for framtidens utdanningstilbod som legg vekt på berekraft, miljøkrav og klimaomsyn på utvalde skular og institusjonar	HFK	Pilotprosjekt ved Slåtthaug vidaregåande skule for å utvikle framtidens utdanningstilbod innan yrkesfag i lys av den pågåande omstillinga i norsk økonomi og det nye arbeidslivet lærlingane vil møte. Prosjektet starta hausten 2018. 5 timar teknologi og forskingslære som 5 timars programfag på vg3. Undervisninga finn stad på verkstad. Skulen er og i gang med eit tverrfaglig prosjekt på bygg, TIP og elektro som omhandlar både el-bil og solcellepanel.

4.3.3 Etablere eit prosjekt for å kartlegge kompetansebehovet i arbeidslivet knytt til digitalisering	HFK	Ikkje starta opp
---	-----	------------------

KAPITTEL 5: Tilstrekkeleg arbeidskraft

Dimensjonering av fag- og yrkesopplæring

Tiltak	Ansvar	Kommentar
5.1 Samarbeid mellom arbeidsliv og vidaregåande skule		
5.1.1 Etablere lokale samarbeidsavtalar mellom dei vidaregåande skulane og arbeidslivet som er gjensidig forpliktande	HFK	Seks skular deltek i eit pågåande pilotprosjekt med YFK (yrkesfagskoordinatorar). Desse skulane skal mellom anna etablere samarbeidsavtalar med bedriftene i sin region. Til no er det etablert 112 avtalar i prosjektet.
5.1.2 Utreie nye løysingar der samarbeidspartane vurderer felles investeringar og drift av yrkesfaglege utdanningstilbod i ulike delar av fylket, særskilt innan tema industriutvikling, forskning og kompetanseutvikling knytt til det grøne skiftet	HFK	FT vedtok hausten 2017 å etablere to samarbeidsprosjekt skule-næringsliv i Sunnhordland og i Nordhordland. Prosjekta er oppfølging av skulebruksplanen. Vurdering av felles investeringar og drift av yrkesfaglege utdanningstilbod er ein del av desse prosjekta. Begge prosjekta er starta opp. I Sunnhordland starta arbeidet med å kartlegge eksisterande samhandling mellom skule og arbeidsliv. I Nordhordland har skulane i samarbeid med bedriftene vedteke opplæringsmodellar basert på at elevar har periodevis opplæring på skulen og i bedrift.
5.2 Kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av fag- og yrkesopplæring		
5.2.1 Regelmessige analysar av dei viktigaste næringane/dei største bedriftene (lokomotiva) sine kompetansebehov på lokalt nivå	HFK	Dei vidaregåande skulane skal gjere regelmessige kartleggingar av bedriftene sine behov for fagarbeidarar. HFK vil utarbeide ein mal for arbeidet. Dette vil bli gjort etter at Nordhordlandsprosjektet er ferdig (sjå pkt 4.1)
5.2.2 Evaluere korleis dagens breidde i opplæringsmodellar verkar inn på dimensjonering og gjennomføring	HFK	Det er gjennomført ei evaluering av vekslingsmodellen i 2017/2018. Behovet for nye evalueringar vil bli fortløpande vurdert
5.3 Auke opplæringskapasitet		
5.3.1 Etablere støttetiltak som gjer det lettare for bedrifter å ta imot og følgje opp lærlingar fram til avlagt fagbrev	HFK	Samarbeid mellom fagopplæring og OT. Etablere ressursteam. Oppstart ikkje avklart

5.3.2 Gjennomføre prosjektet «Fleire ut i lære» der bruk av yrkesfagkoordinatorar skal bidra til å skaffe fleire læreplassar lokalt	HFK	Prosjektet er starta opp. Prosjektet er også styrka med midlar til gjennomføring av prosjektet. «Aksjon Læreplassjeger» er starta opp. 1000 bedrifter i Hordaland som ikkje er lærebedrifter, får brev om moglegheiter.
5.4 Handtere konjunktursvingingar		
5.4.1 Utarbeide beredskapsplan for tiltak som kan kompensere for vanskar som konjunktursvingingar medfører for gjennomføring av vidaregåande opplæring	HFK	Det er prøvd ut fleire tiltak for å kompensere for manglande læreplassar i økonomiske nedgangstider. Oppstart for arbeidet med beredskapsplan ikkje avklart

Dimensjonering av fagskuleutdanninga

Tiltak	Ansvar	Kommentar
5.5 Kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av fagskuleutdanninga		
5.5.1 Dokumentere behovet for auka utdanningskapasitet i Hordaland og melde dette til sentrale myndigheiter	HFK	HFK vil ta initiativ til å få etablert ei gruppe i 2018 som skal leggje fram plan for arbeidet innan desember 2018 og gjennomføring i 2019. Arbeidet er ikkje starta
5.5.2 Gjennomføre jamlege kandidatundersøkingar blant uteksaminerte kandidatar ved Fagskulane i Hordaland	HFK	HFK vil ta initiativ til å få etablert ei gruppe i 2018 som skal leggje fram plan for arbeidet innan desember 2018 og gjennomføring i 2019. Dei to tiltaka innan mål 5 skal sjåast i samanheng innleiingsvis i arbeidet. Arbeidet er ikkje starta
5.6 Kjennskap til fagskulen som eit tydeleg skuleslag		
5.6.1 Styrke kjennskapen til fagskuleutdanningane i rådgjevartenesta både i ungdomskulen og i vidaregåande skule	HFK	Opplæringsavdelinga i HFK vil samarbeide med fagskulen om ein strategi for å nå ungdomskoleelevar. Arbeidet starta hausten 2018.
5.6.2 Styrke informasjon til elevar på ungdomsskular og vidaregåande skular om fagskule som vidare utdanningsveg og som overgang til universitet og høgskule	HFK	Inn i årshjulet for rådgivarverksemda. Arbeidet starta hausten 2018.

Tilpassing av storleiken på utdanningstilboda på universitets- og høgskulenivå

Tiltak	Ansvar	Kommentar
5.7 Kunnskapsgrunnlag for tilpassing av utdanningstilboda		

5.7.1 Etablere betre oversikt over på kva fagområde arbeidslivet har problem med å rekruttere arbeidskraft	Universitet og høgskule / HFK	Oppstart ikkje fastsett
5.8 Behalde kompetansen i regionen		
5.8.1 Etablere og vidareutvikle ordningar for å behalde kompetanse i regionen	Universitet og høgskule/ næringslivs-organisasjon ar	Oppstart ikkje fastsett
5.9 Auke samhandling mellom studentar og arbeidsliv		
5.9.1 Utarbeide eit opplegg for praksis i arbeidslivet for studentar innan alle utdanningsretningar som dekkjer heile fylket	Universitet og høgskule	Oppstart ikkje fastsett. Pilotprosjekt vedteke i Kompetanseforum Hordaland

Eit heilskapleg utdanningssystem

Tiltak	Ansvar	Kommentar
5.10 Overgangar mellom utdanningsnivåa		
5.10.1 Etablere fleire gode overgangar mellom yrkesfagleg utdanning, fagskule og høgskule/universitet der fagbrev er fyrste steg mot ein bachelor eller mastergrad	HFK, Universitet og høgskule	Oppstart ikkje fastsett.
5.11 Samhandling mellom utdanningsnivåa		
5.11.1 Etablere fleire samarbeidsaktivitetar mellom vidaregåande skule/ studiespesialiserande program og universitet/høgskule for å gjere elevane meir budde på studiar på dette nivået.	HFK, Universitet og høgskule	Dette tiltaket skal i 2018 forankrast i universitetsskuleavtaler. Opplæringsavd v/seksjon skule vil i 2018 gå i dialog med UIB og skular med universitetsskuleavtale for å undersøke moglege modellar for samarbeid. Arbeidet er starta

KAPITTEL 6: Utdanningsval og karriere- og utdanningsretteiing

Tiltak	Ansvar	Kommentar
6.1 Gjere karriereretteiing tilgjengeleg for alle		
6.1 Etablere fleire karrieresenter i fylket.	HFK	Etablert i Bergen, Nordhordland og Sunnhordland. Etablering av nye sentre er

		avhengig av nasjonal finansiering.
6.2 Gjere rådgjevingstenesta tilgjengeleg for lærlingar,	HFK	Opne rettleiingstenesta i vidaregåande skule for lærlingar. Oppstart ikkje fastsett
6.3 Karriererettleiing for alle studentar på høgare utdanning	Universitet og høgskule	Oppstart ikkje fastsett.
6.2 Kompetanse i karriererettleiing		
6.2.1 Styrke undervisningskompetansen i faget utdanningsval gjennom vidareutvikling av etter- og vidareutdanningstilbod	HFK, kommunar, Univ og høgskule	Følgje opp samarbeid med Utdanning i Bergen på feltet. Påverke nasjonale myndigheiter (kompetansekrav for å undervise i faget).
6.2.2 Utforske modellar for å involvere foreldregruppa som ressurs	HFK	Tilby dialogprega opplæring (Foreldrekurs for rådgjevarar –for rådgjevarar, føresette og elevar om vidaregåande opplæring og karrielæring –Produsera nettbasert Rådgjeving. Oppstart ikkje fastsett.
6.2.3 Styrke kompetansen om karrierelæring i vidaregåande opplæring	HFK	Oppstart ikkje fastsett
6.3 Sikre ei heilskapleg tilnærming til karriererettleiing		
6.3.1 Utvikle modellar for meir samarbeid om karriererettleiing mellom utdanningsnivåa	HFK, Univ og høgskule,	Oppstart ikkje fastsett.
6.4 Koordinere aktivitetar for dei som driv karriererettleiing		
6.4.1 Utarbeide felles årshjul for å koordinere praksis i bedrift, samt aktivitetar knytt til nettverksbygging og kompetanseheving	HFK, Univ og høgskule, Utdanning i Bergen	Oppstart ikkje fastsett
6.5 Marknadsføring av opplæringstilbod		
6.5.1 Hordaland fylkeskommune skal utvikle ein eigen strategi knytt til marknadsføring av opplæringstilboda, også med tanke på å betre kjønnsbalansen innan yrkesfaga	HFK	Oppstart ikkje fastsett